Evropski parlament
2024-2029

SPREJETA BESEDILA

P10_TA(2025)0136

Omrežja za prenos električne energije: hrbtenica energetskega sistema EU

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 19. junija 2025 o omrežjih za prenos električne energije: hrbtenica energetskega sistema EU (2025/2006(INI))

Evropski parlament,

– ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 194 Pogodbe,

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 8. julija 2020 z naslovom Gonilo za podnebno nevtralno gospodarstvo: strategija EU za povezovanje energetskega sistema (COM(2020)0299),

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 28. novembra 2023 z naslovom Omrežja, manjkajoči člen: akcijski načrt EU za omrežja (COM(2023)0757),

– ob upoštevanju poročila Komisije iz januarja 2025 z naslovom Investment needs of European energy infrastructure to enable a decarbonised economy (Potrebe po naložbah v evropsko energetsko infrastrukturo za brezogljično gospodarstvo)[1],

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 26. februarja 2025 z naslovom Akcijski načrt za cenovno dostopno energijo – Izkoriščanje dejanske vrednosti naše energetske unije za zagotovitev cenovno dostopne, učinkovite in čiste energije za vse Evropejce (COM(2025)0079),

---

1 Evropska komisija: Generalni direktorat za energijo, Artelys, LBST, Trinomics, Finesso, A. in drugi, *Investment needs of European energy infrastructure to enable a decarbonised economy – Final report* (Naložbene potrebe evropske energetske infrastrukture za omogočanje razogljičenega gospodarstva – končno poročilo), Urad za publikacije Evropske unije, 2025.

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 26. februarja 2025 z naslovom Dogovor o čisti industriji: skupni načrt za konkurenčnost in razogljičenje (COM(2025)0085),

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 5. marca 2025 z naslovom Industrijski akcijski načrt za evropski avtomobilski sektor (COM(2025)0095),

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/1153 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. julija 2021 o vzpostavitvi Instrumenta za povezovanje Evrope ter razveljavitvi uredb (EU) št. 1316/2013 in (EU) št. 283/2014[1] (uredba o IPE),

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2022/869 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2022 o smernicah za vseevropsko energetsko infrastrukturo, spremembi uredb (ES) št. 715/2009, (EU) 2019/942 in (EU) 2019/943 ter direktiv 2009/73/ES in (EU) 2019/944 in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 347/2013[2] (uredba o TEN-E),

– ob upoštevanju Direktive (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije in spremembi Direktive 2012/27/EU[3],

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o notranjem trgu električne energije[4],

– ob upoštevanju Direktive (EU) 2023/2413 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. oktobra 2023 o spremembi Direktive (EU) 2018/2001, Uredbe (EU) 2018/1999 in Direktive 98/70/ES glede spodbujanja energije iz obnovljivih virov ter razveljavitvi Direktive Sveta (EU) 2015/652[5] (direktiva o energiji iz obnovljivih virov),

– ob upoštevanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta (EU) 2024/1275 z dne 24. aprila 2024 o energetski učinkovitosti stavb[6],

– ob upoštevanju Direktive (EU) 2024/1711 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o spremembi direktiv (EU) 2018/2001 in

---

1 UL L 249, 14.7.2021, str. 38, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1153/oj.
2 UL L 152, 3.6.2022, str. 45, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj.
3 UL L 158, 14.6.2019, str. 125, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj.
4 UL L 158, 14.6.2019, str. 54, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj.
5 UL L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj.
6 UL L, 2024/1275, 8.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj.

(EU) 2019/944 glede izboljšanja zasnove trga električne energije v Uniji[1],

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2024/1747 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o spremembi uredb (EU) 2019/942 in (EU) 2019/943 glede izboljšanja zasnove trga električne energije v Uniji[2] (uredba o zasnovi trga električne energije),

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta[3], v kateri so izraženi cilji EU glede elektroenergetske medsebojne povezanosti,

– ob upoštevanju Sklepov Sveta o spodbujanju trajnostne infrastrukture elektroenergetskega omrežja, ki jih je odobril Svet za promet, telekomunikacije in energijo na seji 30. maja 2024,

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 10. julija 2020 o evropskem pristopu k shranjevanju energije[4],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 19. maja 2021 o evropski strategiji za povezovanje energetskih sistemov[5],

– ob upoštevanju poročila Agencije Evropske unije za sodelovanje energetskih regulatorjev (ACER) iz januarja 2023 o metologijah tarif za prenos in distribucijo električne energije v Evropi,

– ob upoštevanju poročila ACER z dne 19. decembra 2023 z naslovom Demand response and other distributed energy resources: what barriers are holding them back? (Prilagajanje odjema in drugi distribuirani viri energije: kaj jih ovira?),

– ob upoštevanju poročila Evropske mreže operaterjev prenosnih sistemov za električno energijo (ENTSO-E) iz aprila 2025 z naslovom

---

1 UL L, 2024/1711, 26.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1711/oj.
2 UL L, 2024/1747, 26.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1747/oj.
3 UL L 328, 21.12.2018, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj.
4 UL C 371, 15.9.2021, str. 58.
5 UL C 15, 12.1.2022, str. 45.

Bidding Zone Review of the 2025 Target Year (Pregled trgovalnih območij za ciljno leto 2025)[1],

– ob upoštevanju člena 55 Poslovnika,

– ob upoštevanju poročila Odbora za industrijo, raziskave in energetiko (A10-0091/2025),

A. ker so omrežja za prenos električne energije ključna, da bi Unija dosegla prehod na čisto energijo in zagotovila energijo iz obnovljivih virov, hkrati pa podpirala gospodarsko rast in blaginjo; ker neučinkovitost in nepopolna povezanost negativno vplivata na cene energije za odjemalce in podjetja;

B. ker so zaradi vse večjega povpraševanja po električni energiji poleg regulativnega nadzora potrebne znatne naložbe in nadgradnje za povečanje prenosne zmogljivosti na čezmejni in nacionalni ravni ter posodobitev infrastrukture, da bi vzpostavili razogljičen, prožen, bolj decentraliziran, digitaliziran in odporen električni sistem;

C. ker so šibka povezljivost in ozka grla v omrežjih med glavnimi razlogi, zakaj EU ne more v celoti izkoristiti znatnih nameščenih zmogljivosti vetrne in sončne energije, s čimer bi zagotovila dostopne cene za gospodinjstva in industrijo; ker šibka medsebojna povezanost med regijami z različnimi naravnimi in podnebnimi značilnostmi povzroča hiperprodukcijo energije in administrativno omejevanje proizvodnje energije iz obnovljivih virov v nekaterih regijah, medtem ko se druge regije spopadajo z nezadostno oskrbo in visokimi cenami;

D. ker so operaterji prenosnih sistemov bistveni za vključitev energije iz odobalnih obnovljivih virov energije v omrežje EU, zlasti za tiste, ki so povezani z več kot enim trgom; ker bi bilo v primeru, da operaterji prenosnih sistemov ne zagotovijo dogovorjene zmogljivosti omrežja, razvijalcem treba plačati nadomestilo za izgubljeno izvozno zmogljivost, ki bi bila financirana s prihodki od prezasedenosti; ker bi moralo biti tako nadomestilo pošteno porazdeljeno med operaterji prenosnih sistemov ter v skladu z načeli nediskriminacije in maksimizacije čezmejnega trgovanja; ker to dokazuje, kako pomembno je ohraniti delujočo hrbtenico interkonektorjev, saj lahko izpad zmogljivosti interkonektorjev povzroči stroške tako za proizvajalce kot operaterje prenosnih sistemov;

---

1 Evropska mreža operaterjev prenosnih sistemov za električno energijo (ENTSO-E), Bidding Zone Review of the 2025 Target Year (Pregled trgovalnih območij za ciljno leto 2025), april 2025, https://eepublicdownloads.blob.core.windows.net/public-cdn-container/clean-documents/Network%20codes%20documents/NC%20CACM/BZR/2025/Bidding_Zone_Review_of_the_2025_Target_Year.pdf.

E. ker bo Evropa svoje cilje glede razogljičenja dosegla le z usklajenim vseevropskim pristopom k načrtovanju elektroenergetskih sistemov, ki bodo segali prek meja ter povezovali sektorje in regije;

F. ker mora biti načrtovanje omrežij za prenos in distribucijo električne energije usklajeno, da bi se lahko elektroenergetski sistem EU učinkovito razvijal;

G. ker je bilo elektroenergetsko omrežje EU zgrajeno za gospodarstvo 20. stoletja, ki je temeljilo na centralizirani proizvodnji električne energije s pogonom na fosilna goriva, in ga je treba posodobiti, da bo ustrezalo zahtevam digitaliziranega gospodarstva z višjimi ravnmi elektrifikacije ter večjim deležem decentraliziranih in spremenljivih virov obnovljive energije;

H. ker so čezmejni interkonektorji ter omrežna infrastruktura za prenos in distribucijo ključni za vključevanje obnovljivih virov energije, zmanjševanje stroškov za evropske odjemalce in večjo zanesljivost oskrbe z energijo;

I. ker so projekti na ravni distribucijskega omrežja že upravičeni do sredstev v okviru Instrumenta za povezovanje Evrope – energetika (IPE-E); ker pa je bil v okviru najnovejšega seznama projektov skupnega interesa distribucijskim omrežjem dodeljen le majhen delež; ker bi moral IPE-E bolje odražati vlogo distribucijskih omrežij pri doseganju energetskih in podnebnih ciljev EU;

J. ker je mreža ENTSO-E izračunala, da bi čezmejne naložbe v električno energijo v višini 13 milijard EUR na leto do leta 2050 zmanjšale sistemske stroške za 23 milijard EUR na leto;

K. ker je načelo „najprej energijska učinkovitost“ temeljno načelo energetske politike EU in je pravno zavezujoče; meni, da se bo s pravilnim izvajanjem tega načela znatno zmanjšala poraba energije, s tem pa tudi potreba po naložbah v omrežja za prenos električne energije in interkonektorje;

L. ker je ohranjanje trikotnika energetske politike (trajnostnosti, zanesljivosti oskrbe in cenovne dostopnosti) v ravnovesju ključno za uspešen energetski prehod ter zanesljiv evropski energetski sistem;

M. ker je načrtovanje omrežij dolgoročen proces, ki je tesno povezan s stabilnim okoljem za naložbe;

N. ker se bodo potrebe po prožnosti energetskega sistema do leta 2030 glede na povečan delež obnovljivih virov energije predvidoma podvojile; ker je zato prožnost na strani povpraševanja ključna za stabilnost omrežij; ker lahko posamezniki, podjetja in skupnosti, ki sodelujejo na trgu električne energije, omrežjem prinesejo številne koristi, kot so večja učinkovitost sistema, odpornost, optimizacija naložb, večja družbena sprejemljivost in nižji stroški energije; ker

resne zamude in nedoslednosti pri izvajanju obstoječih predpisov EU o energetskih skupnostih državljanov, prožnosti povpraševanja in delovanju pametnih omrežij še naprej zbujajo zaskrbljenost;

O. ker se z recikliranjem sicer pokrije od 40 % do 55 % evropskih potreb po aluminiju in bakru, vendar je treba preučiti možnost za nadaljnje ukrepe za povečanje zmogljivosti recikliranja, zbiranja odpadkov in učinkovitosti dobavne verige;

P. ker je v skupnem sporočilu Komisije in visoke predstavnice z naslovom Akcijski načrt EU za kabelsko varnost poudarjen pomen zagotavljanja varne oskrbe z rezervnimi deli za kable ter kopičenje osnovnih materialov in opreme;

Q. ker je izpad elektroenergetskega sistema na Iberskem polotoku in v delih Francije 28. aprila 2025 med drugim pokazal, kako pomembno je povečati odpornost energetskega omrežja z zagotavljanjem, da je vedno dobro vzdrževano, zaščiteno in uravnoteženo, tudi s prožnimi sistemskimi storitvami in okrepljenimi čezmejnimi povezavami, da se omogoči prožno okrevanje v primeru izpada sistema;

R. ker imajo sistemski operaterji na nacionalni in regionalni ravni pomembno odgovornost, zlasti na področju zanesljivosti oskrbe z energijo; ker bi morale vse regulativne naloge opravljati regulativne agencije, ki delujejo v javnem interesu; ker bi poleg teh odgovornosti večja vloga regulatorjev in ACER v procesih načrtovanja lahko prispevala k odpravljanju pomanjkljivosti, kot je trenutni desetletni načrt razvoja omrežja ENTSO-E (TYNDP), kot je bilo ugotovljeno v poročilu o spremljanju omrežja; ker bi lahko zgodnja vključitev agencije ACER v postopek priprave kljub temu, da so operaterji prenosnih sistemov odgovorni za pripravo teh scenarijev, pomagala zagotoviti, da se smernice za pripravo scenarijev upoštevajo v skladu z uredbo TEN-E;

S. ker bo razvoj medsebojnih povezav prispeval k nadaljnjemu povezovanju trga električne energije v EU, s čimer se ne le krepita prožnost in odpornost sistema, temveč se hkrati omogoča tudi izkoriščanje ekonomije obsega pri proizvodnji električne energije iz obnovljivih virov;

T. ker se bo delovna sila na področju energije morala povečati za 50 %, da bi se lahko uvedle tehnologije na področju energije iz obnovljivih virov ter tehnologije za omrežja in energijsko učinkovitost[1];

U. ker so mala in srednja podjetja hrbtenica gospodarstva, podjetništva in inovacij v EU, saj predstavljajo 99 % podjetij, zagotavljajo delovna

---

[1] Sporočilo Komisije z dne 5. marca 2025 z naslovom Unija spretnosti (COM(2025)0090).

mesta za več kot 85 milijonov državljanov EU in ustvarijo več kot 58 % BDP EU;

V. ker sta povečanje decentralizirane proizvodnje električne energije in prilagajanja odjema pomembna za zmanjšanje odvisnosti od centralizirane proizvodnje, ki lahko postane lahka tarča fizičnih ali kibernetskih groženj ali pa jo ogrozijo dogodki, povezani s podnebjem;

1. poziva države članice, naj v celoti raziščejo, optimizirajo, posodobijo in razširijo zmogljivost svojih omrežij za prenos električne energije, vključno s prenosom in distribucijo; meni, da so omrežja električne energije glavni element pri prehodu EU na konkurenčno in podnebno nevtralno gospodarstvo do leta 2050, ki se bo sposobno prilagajati tehnologijam za energijo iz spremenljivih obnovljivih virov velikega obsega ter razvijajočim se virom povpraševanja, ki so posledica vse višjih ravni elektrifikacije in napredka digitalnih tehnologij; je seznanjen s pravico držav članic, da same določijo svojo mešanico virov energije;

2. poziva Komisijo, države članice, ACER, telo EU ODS[1] in ENTSO-E[2], naj nemudoma izvedejo ukrepe iz akcijskega načrta EU za omrežja, akcijskega načrta za cenovno dostopno energijo, reformo zasnove trga električne energije in direktive o energiji iz obnovljivih virov;

3. poudarja, da bo z dokončanjem integracije energetskega trga EU prihranjenih do 40 milijard EUR na leto, s povečanjem čezmejnega trgovanja z električno energijo za 50 % pa bi se letni BDP EU lahko povišal za 0.1 %[3];

Pomen omrežij za prenos električne energije za evropski energetski prehod

4. pozdravlja sporočilo Komisije o omrežjih[4]; poudarja, da se pričakuje povečanje porabe električne energije za 60 % do leta 2030, da

---

1 Telo EU ODS je tehnično strokovno telo in združenje operaterjev distribucijskih sistemov (ODS), ki je na podlagi uredbe o električni energiji ((EU) 2019/943) pooblaščeno, da spodbuja delovanje trga električne energije ter pospešuje energetski prehod.

2 Evropska mreža operaterjev prenosnih sistemov za električno energijo (ENTSO-E) je združenje za sodelovanje evropskih operaterjev prenosnih sistemov (OPS).

3 Mednarodni denarni sklad (MDS), informativna predstavitev MDS o integraciji energetskega trga EU, 16. januar 2025, kot je vključeno v informativni dopis Sveta z dne 17. januarja 2025 o integraciji energetskega trga EU: https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5438-2025-INIT/en/pdf.

4 Sporočilo Komisije z dne 28. novembra 2023 z naslovom Omrežja, manjkajoči člen: akcijski načrt EU za omrežja (COM(2023)0757).

narašča potreba po vključitvi velikega deleža električne energije iz spremenljivih obnovljivih virov v omrežje in da se bodo omrežja morala prilagoditi bolj decentraliziranemu, digitaliziranemu in prožnemu električnemu sistemu, vključno z optimizacijo delovanja sistema in s polno uporabo lokalnih prožnih virov, prilagajanjem odjema in rešitvami za shranjevanje energije, da bi dopolnili veleprodajne trge in okrepili odpornost omrežij, kar pomeni dodatnih 23 GW čezmejne zmogljivosti do leta 2025 in še dodatnih 64 GW zmogljivosti do leta 2030; ugotavlja, da je več kot 40 % distribucijskih omrežij Unije starejših od 40 let in jih je treba posodobiti[1];

5. ponovno poudarja, da mora Unija do leta 2030 vložiti približno od 375 do 425 milijard EUR v distribucijska omrežja in skupno 584 milijard EUR v omrežja za prenos in distribucijo električne energije[2], vključno s čezmejnimi interkonektorji in prilagoditvijo distribucijskih omrežij energetskemu prehodu;

6. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da so leta 2023 stroški upravljanja prezasedenosti omrežij za prenos električne energije v EU znašali 4,2 milijarde EUR[3] in se še naprej zvišujejo ter da ta ovira preprečuje povečanje deleža virov obnovljive energije; ugotavlja, da ta številka ne vključuje omrežja za distribucijo električne energije; poudarja, da je bilo leta 2023 zaradi nezadostne zmogljivosti omrežja več držav članic prikrajšanih za skoraj 30 TWh električne energije; nadalje ugotavlja, da so se močno povečale letne ure negativnih cen električne energije in sicer s 154 v letu 2018 na 1031 septembra 2024[4], vzrok za to pa sta predvsem prezasedenost omrežij na mejah in dejstva, da trgu z električno energijo primanjkuje zadostnih zmogljivosti shranjevanja, prožnosti in prilagajanja odjema, da bi začasno uskladil spremenljivo ponudbo električne energije iz obnovljivih virov s povpraševanjem po električni energiji; poudarja, da bi reševanja teh izzivov lahko pomagalo absorbirati presežno ponudbo in s tem kar najbolje izkoristiti obstoječo omrežno infrastrukturo, vendar obstoječi tržni in regulativni okviri pogosto ne dajejo ustreznih spodbud za doseganje tega cilja;

7. opozarja, da bo brez posodobitve omrežja EU za prenos električne energije ob hitrem uvajanju velikih količin spremenljivih obnovljivih virov energije, ki so potrebne za uresničitev ciljev EU, še naprej

---

1 Prav tam.
2 Prav tam.
3 Poročilo agencije ACER o spremljanju trga 2024, Transmission capacities for cross-zonal trade of electricity and congestion management in the EU (Prenosne zmogljivosti za izmenjavo med trgovalnimi območji z električno energijo in upravljanje prezasedenosti v EU), 3. julij 2024.
4 Poročilo agencije ACER o spremljanju trga za leto 2024, Key developments in EU electricity wholesale markets (Ključni razvoj na veleprodajnih trgih električne energije v EU), 20. marec 2024.

prihajajo do močnega omejevanja proizvodnje električne energije (zmanjševanja proizvodnje po navodilih); meni, da omejevanje proizvodnje energije iz obnovljivih virov, ki je posledica prezasedenosti in omejitev omrežij, pomeni nesprejemljivo zapravljanje dragocene energije iz obnovljivih virov in denarja; Komisijo poziva, naj v svojem prihodnjem svežnju za evropska omrežja določi strategijo EU za znatno zmanjšanje omejevanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov;

8. poudarja vlogo pametnih omrežij pri izboljšanem upravljanju prezasedenosti in optimizaciji distribucije električne energije iz obnovljivih virov; poudarja njihov prispevek k prožnosti omrežij z vključevanjem digitalnih orodij, ki pospešujejo prilagajanje odjema in kolektivno lastno porabo; poudarja, da se z boljšim upravljanjem omrežij krepi energetska odpornost, zmanjšujejo omejitve in zagotavlja oskrba o obdobjih konične obremenitve;

9. opozarja, da je infrastruktura omrežij za prenos električne energije prednostna naloga, da lahko EU doseže svojo strateško avtonomijo ter svoje podnebne in energetske cilje; je seznanjen z zavezo o elektrifikaciji iz dogovora o čisti industriji, pri čemer je ključni kazalnik uspešnosti 32-odstotna stopnja elektrifikacije v celotnem gospodarstvu do leta 2030, kar bi zahtevalo znatno in nenehno posodabljanje ter širitev omrežij; obžaluje, da je zaradi zamud pri odzivanju na zahtevke za priključitev na omrežja elektrifikacija počasnejša, tudi v državah članicah, kjer se proizvodnja iz obnovljivih virov hitro povečuje;

10. zlasti poudarja ključno vlogo, ki jo lahko imajo energetske skupnosti pri podpiranju lokalnih gospodarstev; obžaluje, da se energetske skupnosti in manjši operaterji soočajo z nesorazmernimi ovirami pri dostopu do omrežja in financiranju omrežja zaradi regulativnih ovir in omejenih virov; zato poziva države članice, ki pri tem zaostajajo, naj v celoti izvajajo določbe svežnja o čisti energiji, svežnja „Pripravljeni na 55“ in direktive o energiji iz obnovljivih virov, s čimer bi državljanom, občinam, malim in srednjim podjetjem ter podjetjem omogočili dejavno sodelovanje na trgu električne energije, zlasti z razvojem omogočitvenih okvirov za skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov in spodbujanjem sistemov souporabe energije; poziva, naj se pri financiranju na ravni EU in nacionalni ravni, povezanem z omrežjem, upoštevajo posebne potrebe projektov, ki jih spodbujajo energetske skupnosti;

Regulativne razmere in izzivi

11. je prepričan, da je regulativna stabilnost ključen pogoj za sprostitev zasebnih naložb v omrežje za prenos električne energije in, kjer je to izvedljivo, omogočanje cenovno dostopne elektrifikacije gospodarstva EU, ter ponovno poudarja, da je treba pred oceno morebitnih novih pregledov uveljaviti že sprejeto zakonodajo;

12. poudarja, da bo medsektorsko načrtovanje celovitega omrežja na lokalni, regionalni in nacionalni ravni ter na ravni EU povečalo učinkovitost sistema in zmanjšalo stroške; zato poziva Komisijo in države članice, naj si prizadevajo za celovito načrtovanje in zagotovijo, da bodo načrti za razvoj elektroenergetskega omrežja usklajeni z nacionalnimi energetskimi in podnebnimi načrti za obdobje 2021–2030 za vse ravni napetosti; ugotavlja, da bi se z okrepljenim okvirom upravljanja zagotovilo usklajevanje med načrti za razvoj omrežij ter cilji politik na nacionalni ravni in ravni EU; priznava, da morajo države članice v nacionalnih energetskih in podnebnih načrtih (NEPN) sicer poročati o svojih prispevkih k ciljem EU, vendar za operaterje prenosnih sistemov trenutno ne velja enakovredna obveznost za sistematično poročanje na ravni EU;

13. poudarja, da so uredba o TEN-E, projekti skupnega interesa in projekti vzajemnega interesa močna orodja pri razvoju čezmejne energetske infrastrukture v Uniji; obžaluje pomanjkljivosti v sedanjem desetletnem načrtu za razvoj omrežja (TYNDP) za evropsko infrastrukturo za prenos električne energije, ki povzročajo, da naložbeni interesi niso skladni s čezmejnimi potrebami[1] in da se pri načrtovanju omrežja čezmejni in medsektorski prihranki ne izkoriščajo v celoti[2]; obžaluje tudi, da prihaja do zamud pri dokončanju projektov skupnega interesa; poziva Komisijo, naj uvede bolj usklajeno, dolgoročno medsektorsko načrtovanje, da bi se zagotovili ustrezni prihranki in koristi v vsej EU; poudarja, da bi se s takim usklajenim načrtovanjem lahko izboljšala delitev stroškov infrastrukture med državami članicami; ugotavlja, da je kljub temu, da uredba o TEN-E omogoča, da projekti pametnega omrežja električne energije s čezmejnim vplivom pridobijo status projektov skupnega interesa, tudi če ne segajo prek fizične meje, seznam projektov skupnega interesa v letu 2023 vključeval le pet takih projektov; zato je trdno prepričan, da je treba postopek za projekte skupnega interesa izboljšati, poenostaviti in ga racionalizirati, da bi bil jasnejši in preglednejši; poziva države članice, naj v celoti dokončajo projekte skupnega interesa; poziva Komisijo, naj nemudoma predlaga ciljno usmerjeno revizijo uredbe o TEN-E, da (1) se uvede zanesljiv postopek načrtovanja, ki bo združeval odgovornosti operaterjev sistemov in okrepljeno vlogo ACER, tako da bi jo pooblastili, da zahteva spremembe scenarijev in desetletnega načrta za razvoj omrežja, (2) se zagotovi, da se pripravijo scenariji v skladu z načrtom za razogljičenje in olajša dostop za projekte pametnega omrežja električne energije, in (3) uvede poenostavljen

---

1 Poročilo ACER o spremljanju 2024, Electricity Infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system (Razvoj infrastrukture za prenos električne energije, da se podpre konkurenčen in trajnosten energetski sistem), december 2024, 16. december 2024, str. 17.

2 Prav tam.

postopek prijave za male in srednje velike operaterje distribucijskih sistemov;

14. poudarja, da je načrtovanje omrežij dolgoročen postopek, ki je tesno povezan s stabilnim okoljem za naložbe; zato predlaga, naj se časovni okvir za načrte za razvoj omrežij podaljša na 20 let; poudarja, da so naložbe v omrežja nujno potrebne v okviru programa EU za konkurenčnost in da se z njimi ne bi smelo odlašati;

15. ugotavlja še, da bo imela EU na področju električne energije tudi v prihodnosti močne povezave s sosednjimi državami, zato meni, da bi Komisija to sodelovanje s sosednjimi državami morala okrepiti s projekti skupnega interesa s tretjimi državami, kot določa uredba o TEN-E;

16. močno poudarja, da se je Instrument za povezovanje Evrope na področju energetike (IPE-E) izkazal za ključen instrument za sofinanciranje čezmejne energetske infrastrukture, in vztraja pri njegovem nadaljevanju; pozdravlja vključitev projektov odobalnih omrežij za prenos električne energije v najnovejši odločitvi Komisije o dodelitvi nepovratnih sredstev v okviru IPE-E;

17. meni, da je pomanjkanje podrobnih, zanesljivih in primerljivih podatkov o nacionalnem in evropskem načrtovanju omrežja ovira za učinkovitejša omrežja; zato poziva države članice, naj dosledno izvajajo ustrezno določbo direktive o električni energiji[1], zlasti člen 32, in spodbujajo manjše operaterje distribucijskih sistemov k uporabi določbe tega člena;

18. pozdravlja poročilo telesa EU ODS o dobrih praksah glede načrtov za razvoj distribucijskih omrežij[2], v katerem poziva države članice, naj v svoje načrte za razvoj distribucijskih omrežij vključijo analize stroškov in koristi, da bi ocenili naložbene priložnosti; poziva Komisijo, naj na podlagi tega poročila v sodelovanju s telesom EU ODS pripravi smernice za uskladitev in večjo preglednost načrtovanja razvoja nacionalnih distribucijskih omrežij, objavi evropski pregled načrtov za razvoj distribucijskih omrežij ter od vseh operaterjev prenosnih in distribucijskih sistemov zahteva, da energetskim regulatorjem zagotovijo potrebne podatke o svoji trenutni in prihodnji zmogljivosti gostovanja v omrežju ter načrtovanju omrežja, da bi lahko energetski regulatorji ustrezno analizirali takšno načrtovanje; poziva države članice, naj izvajajo člen 31(3) Direktive (EU) 2024/1711, ki od omrežnih operaterjev zahteva,

---

1 Direktiva (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije in spremembi Direktive 2012/27/EU (UL L 158, 14.6.2019, str. 125, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj).

2 Telo EU ODS, DSO Entity's identified good practices on Distribution Network Development Plans (Opredeljene dobre prakse telesa ODS glede načrtov za razvoj distribucijskih omrežij), 1. julij 2024.

da objavijo informacije o razpoložljivi zmogljivosti na svojem območju delovanja, da bi zagotovili preglednost in deležnikom omogočili sprejemanje informiranih naložbenih odločitev; poziva Komisijo, naj razvije centraliziran spletni repozitorij za vse načrte prenosa in načrte za razvoj distribucijskih omrežij;

19. opozarja, da omejitve pomenijo znatno tveganje za obstoj naložb v energijo iz obnovljivih virov, saj številne države članice tržnim udeležencem ne izplačujejo nadomestil za zmanjšane količine električne energije, kljub zahtevam iz členov 12 in 13 Uredbe (EU) 2019/943 obžaluje, da so podatki v zvezi z omejevanimi količinami energije iz obnovljivih virov in stroški upravljanja prezasedenosti nepregledni, nedostopni in premalo podrobni;

20. poudarja pomen vzpostavitve jasnih kazalnikov za oceno, ali je EU na pravi poti, da doseže širitev in okrepitev omrežja, ki sta potrebni za izpolnitev ciljev do leta 2050; ugotavlja, da bi takšni kazalniki lahko vključevali zmanjšanje omejevanja energije iz obnovljivih virov, nižje stroške razvoja omrežja glede na zagotovljene zmogljivosti, povečanje učinkovite uporabe obstoječe infrastrukture, zmanjšanje izgub in manjšo intenzivnost surovin;

21. je seznanjen z delom, ki sta ga opravila mreža ENTSO-E in telo ODS EU v zvezi s harmoniziranimi opredelitvami razpoložljive zmogljivosti gostovanja v omrežju za operaterje sistemov in za pripravo njihovega pregleda na ravni celotne Unije; meni, da bi lahko nacionalnim regulativnim organom koristile jasne zakonodajne določbe o tem, kako lahko države članice dajo prednost priključitvam na omrežje, da bi opustili načelo „prvi prispe, prvi dobi“; zato poziva Komisijo, naj v okviru pregleda izvajanja, ki ga mora Komisija dokončati do 31. decembra 2025, spremeni člen 6 Direktive (EU) 2019/944 o notranjem trgu električne energije in posledično uvede pregledna prednostna merila za priključitev, ki jih bodo izbrale in podrobneje opredelile države članice za (1) priključitev proizvodnje, kot so kakovost in zrelost projekta, raven zavezanosti, prispevek k razogljičenju, družbena vrednost in (2) priključitev odjemalcev, kot so kakovost in zrelost projekta, raven zavezanosti, prispevek k razogljičenju, javni interes ali njegova strateška in/ali socialna vrednost ter optimizacija omrežja; poziva nacionalne regulativne organe in države članice, naj oblikujejo jasna pravila prednostnega razvrščanja na podlagi njihovih lokalnih in nacionalnih posebnosti, da bi se odpravil pristop „prvi prispe, prvi dobi“ z odvračilnimi ukrepi glede zahtevkov za priključitev, kadar ti ne temeljijo na trdnem projektu ali kadar predlagatelj projekta ne more dokazati zadostne zavezanosti uresničitvi projekta;

22. poudarja, da izboljšane čezmejne medsebojne povezave ponujajo znatne možnosti prihranka stroškov na sistemski ravni, saj naj bi se stroški proizvodnje do leta 2040 zmanjšali za 9 milijard EUR letno, za

kar bo potrebnih 6 milijard EUR letnih naložb v čezmejno infrastrukturo in zmogljivosti shranjevanja;

23. obžaluje, da nekatere države članice niso dosegle cilja 10-odstotne medsebojne povezanosti do leta 2020, in jih poziva, naj si prizadevajo doseči sedanji cilj 15-odstotne medsebojne povezanosti do leta 2030 v skladu z Uredbo (EU) 2018/1999, saj je zmogljivost medsebojnih povezav ključna za delovanje notranjega trga EU z električno energijo, kar bo povzročilo znatno znižanje stroškov na ravni sistema in zmanjšanje proizvodnih stroškov za 9 milijard EUR na leto do leta 2040[1]; obžaluje, da vprašanje 32 GW čezmejne zmogljivosti, potrebne do leta 2030, še vedno ni bilo obravnavano[2]; obžaluje, da prihaja do zamud in negotovosti v zvezi z več projekti medsebojnih povezav; zato poziva Komisijo, naj najpozneje do junija 2026 na podlagi ocene potreb predlaga zavezujoč cilj medsebojne povezanosti za leto 2036; poudarja potrebo po sodelovanju z državami članicami, ki niso gostiteljice, ter da morajo biti EU in njene sosednje države vključene v pogajanja, da bi zagotovili dokončanje projektov;

24. poudarja, da je treba pospešiti postopke izdaje dovoljenj za električno infrastrukturo; poudarja, da se širitev omrežja ne bi smela zavleči zaradi dolgotrajnih postopkov za izdajo dovoljenj ali pretiranih zahtev glede poročanja; zato pozdravlja pozitiven napredek, dosežen v zvezi z določbami, sprejetimi pri zadnji reviziji direktive o energiji iz obnovljivih virov, zlasti člena 16f te direktive, in izredno uredbo o izdaji dovoljenj[3] za pospešitev, racionalizacijo in poenostavitev postopkov izdaje dovoljenj za projekte na področju omrežij in energije iz obnovljivih virov, zlasti načelo prevladujočega javnega interesa za projekte omrežij; vendar ugotavlja, da kljub ambicioznim okvirom, določenim na ravni EU, nekatere države članice niso dosegle bistvenega skrajšanja rokov za odobritev projektov; zato poziva države članice, naj nemudoma izvedejo te ukrepe, Komisijo pa, naj pozorno spremlja izvajanje direktive o energiji iz obnovljivih virov in redno ocenjuje, ali revidirane določbe o izdaji dovoljenj zadostujejo za doseganje ciljev EU; poleg tega poziva Komisijo, naj pripravi smernice za države članice, da bi v svoje nacionalne sisteme načrtovanja vključile načelo tihe odobritve, kot je opisano v členu 16a direktive o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov; poudarja, da bo krepitev upravnih zmogljivosti,

---

1 Poročilo ACER o spremljanju 2024, Electricity Infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system (Razvoj infrastrukture za prenos električne energije, da se podpre konkurenčen in trajnosten energetski sistem), 16. december 2024.

2 Sporočilo Komisije z dne 28. novembra 2023 z naslovom Omrežja, manjkajoči člen: akcijski načrt EU za omrežja (COM(2023)0757).

3 Uredba Sveta (EU) 2022/2577 z dne 22. decembra 2022 o okviru za pospešitev uvajanja energije iz obnovljivih virov (UL L 335, 29.12.2022, str. 36, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2577/oj).

tudi z ustrezno kadrovsko zasedbo organov za načrtovanje in izdajo dovoljenj, pospešila postopke za izdajo dovoljenj;

25. spodbuja države članice, naj pripravijo načrte, v katerih določijo namenska območja za infrastrukturo za razvoj projektov za omrežja, kot je opredeljeno v členu 15e direktive o energiji iz obnovljivih virov; poudarja, da so ti načrti ključni za upoštevanje lokalnih posebnosti in spoštovanje zavarovanih območij; poudarja, da bi morali biti ti načrti tesno povezani z določitvijo območij za pospešeno uvajanje obnovljivih virov energije, da se uvede racionaliziran, učinkovit in celosten pristop k razvoju energetske infrastrukture;

26. ugotavlja, da je treba dokumente pogosto predložiti v papirni obliki; poziva države članice, naj pospešijo digitalizacijo teh postopkov, da bi pospešili postopke izdaje; poziva Komisijo in države članice, naj revidirajo vso zakonodajo EU v zvezi z izdajo dovoljenj, kot je direktiva o presoji vplivov na okolje[1], da bi se uvedle zahteve za obvezno predložitev in obdelavo vloge v digitalni obliki;

27. poudarja pomen javne podpore in udeležbe javnosti pri razvoju novih omrežnih projektov in poziva Komisijo, naj pripravi sklop primerov dobre prakse za izmenjavo med državami članicami; poudarja, kako pomembna je učinkovita komunikacija z državljani in skupnostmi v zvezi z omrežnimi projekti in krepitvijo omrežij; ugotavlja, da lahko podpora na lokalni ravni pomaga pospešiti razvoj kritične infrastrukture in s tem doseči cilje, določene na nacionalni ravni in ravni Unije; poziva k hitremu izvajanju pakta EU za sodelovanje z elektroenergetskim sektorjem in usklajevanju z nacionalnimi podpisnicami (operaterji prenosnih sistemov, operaterji distribucijskih sistemov, nacionalnimi regulativnimi organi), da bi zagotovili zgodnjo, smiselno in redno udeležbo javnosti v omrežnih projektih;

28. poziva, naj se na podlagi instrumenta TAIEX[2] v okviru prihodnjega svežnja za evropska omrežja skliče skupina za izdajo dovoljenj, ki bo državam članicam pomagala pri odpravljanju upravnih ovir, izboljšanju regulativne zmogljivosti in pospeševanju odobritev projektov z izmenjavo primerov dobre prakse in čezmejnim usklajevanjem;

29. pozdravlja pobude, napovedane v akcijskem načrtu za cenovno dostopno energijo; priporoča, naj Komisija „tristransko pogodbo za

---

1 Direktiva 2011/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o presoji vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje (UL L 26, 28.1.2012, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj).

2 TAIEX je instrument Komisije za izmenjavo informacij in tehnično pomoč. Instrument TAIEX podpira javne uprave pri prenosu, izvajanju in izvrševanju zakonodaje EU ter lajšanju izmenjave primerov dobre prakse EU.

cenovno dostopno energijo za evropsko industrijo“ razširi na manjše proizvajalce energije, vključno z energetskimi skupnostmi, malimi in srednjimi podjetji ter podjetji, ki izkoriščajo prožnost in prilagajanje odjema, ter naj rezultate teh struktur sodelovanja poveže s postopki načrtovanja omrežij na nacionalni ravni in ravni EU, da bi se že od začetka zagotovila optimizacija načrtovanja, naložb in uporabe omrežja;

30. poudarja, da je treba izboljšati okvir za javna naročila, da bi se spoprijeli z izzivi omrežnih operaterjev v zvezi z dobavnimi verigami; zato pozdravlja sporočilo Komisije o dogovoru o čisti industriji in napoved Komisije o prihodnjem pregledu direktiv o javnih naročilih[1]; poudarja potencial javnega naročanja za nadaljnji razvoj močne proizvodne dobavne verige EU za opremo, programsko opremo in storitve za omrežja za prenos električne energije; spodbuja Komisijo, naj v postopkih javnega naročanja za omrežne operaterje spodbuja odpornost, trajnostnost in varnost; se zavzema za večjo skladnost predpisov EU o javnem naročanju; poziva Komisijo, naj prilagodi pravila EU o javnem naročanju zaradi uskladitve in poenostavitve funkcionalnih razpisnih zahtev, da bi se povečale proizvodne zmogljivosti sestavnih delov omrežja;

31. meni, da so za ekonomijo obsega in pospeševanje tehnološkega razvoja potrebne ustrezna standardizacija in skupne tehnične specifikacije; poleg tega meni, da je bistveno zagotoviti ustrezno raven standardizacije, da se ne bi zmanjšala inovacijska zmogljivost proizvajalcev;

32. ponovno poudarja, da je treba preučiti možnost novih poslovnih modelov med proizvajalci opreme in operaterji, kot so dolgoročni okvirni sporazumi, ki spodbujajo prehod z enkratnih „projektov omrežij“ na trajne in strukturirane „programe omrežij“, kar bi pomenilo bolj predvidljivo načrtovanje za proizvajalce omrežne tehnologije; poziva k poenostavitev razpisnih postopkov za zagotavljanje omrežne opreme in storitev;

33. poudarja, da bo ta prihodnja revizija direktiv o javnem naročanju omogočila vključitev meril trajnostnosti in odpornosti ter merila dajanja prednosti evropskim proizvodom v postopke javnega naročanja EU za strateške sektorje v skladu z določbami iz člena 25 Uredbe (EU) 2024/1735[2]; poziva, naj se omrežja in povezane

---

1 Direktiva 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju in razveljavitvi Direktive 2004/18/ES (UL L 94, 28.3.2014, str. 65, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj).

2 Uredba (EU) 2024/1735 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o vzpostavitvi okvira ukrepov za krepitev ekosistema proizvodnje neto ničelnih tehnologij Evrope in spremembi Uredbe (EU) 2018/1724 (UL L, 2024/1735, 28.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj).

tehnologije izrecno priznajo kot strateški sektorji, da se zagotovi njihova upravičenost v revidiranem okviru; poudarja, da je okrepljeno dajanje prednosti evropskim izdelkom v postopkih javnega naročanja ključno za zmanjšanje odvisnosti EU od dobaviteljev iz tretjih držav, krepitev varnosti dobavne verige in spodbujanje odporne industrijske baze EU, ki bo lahko podpirala energetski prehod; pozdravlja dejstvo, da je Evropska investicijska banka (EIB) uvedla „sveženj za proizvodnjo omrežij“, ki bo podprl evropsko dobavno verigo z vsaj 1,5 milijarde EUR posrednih osebnih jamstev za proizvajalce sestavnih delov omrežij; poziva, naj se oblikuje še več podobnih finančnih instrumentov, ki bi zagotovili dolgoročno gotovost glede naložb in pospešili povečanje evropske proizvodne zmogljivosti;

Financiranje

34. ugotavlja, da so se v zadnjih petih letih svetovne naložbe v energetske zmogljivosti povečale za skoraj 40 %, medtem ko so naložbe v infrastrukturo omrežja zaostajale; ugotavlja, da se ocene naložb, ki jih bo morala EU izvesti v svojem omrežju v obdobju 2025–2050, gibljejo med 1950 in 2600 milijardami EUR[1];

35. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da proračun, dodeljen v skladu z IPE-E na področju energetike, ni bil zadosten za pospešitev vseh kategorij skupnega in vzajemnega interesa; ugotavlja, da ima program s svojim 5,84 milijarde EUR vrednim proračun za obdobje 2021–2027 omejeno zmogljivost in morda ne bo mogel izpolniti potreb po naložbah; poziva Komisijo in države članice, naj pri pripravi naslednjega večletnega finančnega okvira znatno povečajo sredstva IPE-E in odstotek sredstev IPE-E, namenjen omrežni infrastrukturi, kot ločen ustrezen vir, ter zagotovijo, da bodo projekti na ravni distribucije in prenosa, ki imajo evropsko dodano vrednost, upravičeni do sredstev IPE-E; spodbuja Komisijo, naj dodatno razišče možnosti sofinanciranja med IPE-E in mehanizmom Unije za financiranje energije iz obnovljivih virov:

36. ugotavlja, da se sredstva EU dodeljujejo predvsem prenosnim omrežjem z razmeroma nepomembnimi dodelitvami distribucijskim omrežjem, čeprav imajo pomembno vlogo pri energetskem prehodu EU, kar dokazuje dejstvo, da so bili med letoma 2014 in 2020 iz IPE-E financirani projekti v vrednosti približno 5,3 milijarde EUR, od tega približno 1,7 milijarde EUR za prenosna omrežja in 237 milijonov EUR za pametna distribucijska omrežja; ugotavlja, da je zadnji

---

[1] Poročilo ACER o spremljanju 2024, Electricity Infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system (Razvoj infrastrukture za prenos električne energije, da se podpre konkurenčen in trajnosten energetski sistem), 16. december 2024, str. 30.

seznam projektov skupnega interesa vseboval samo pet projektov pametnih omrežij za prenos električne energije;

37. globoko obžaluje, da se regionalni skladi, kot so Kohezijski sklad ali Evropski sklad za regionalni razvoj ali mehanizem za okrevanje in odpornost načeloma v praksi premalo izkoriščajo za projekte omrežij, čeprav zagotavljajo sredstva za naložbe v omrežja; obžaluje tudi, da merila za ocenjevanje, ki se uporabljajo za oceno projektov, predloženih na podlagi razpisov sklada EU za inovacije za zbiranje predlogov, preprečujejo financiranje predstavitev in proizvodnje tehnologij omrežja; poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo, da se sorazmeren znesek teh sredstev porabi tudi za naložbe v omrežja;

38. poziva države članice, naj za omrežne operaterje poenostavijo dostop do teh sredstev EU, ki jih upravljajo države članice, na primer z vzpostavitvijo enotne kontaktne točke v državah članicah z velikim deležem malih in srednjih operaterjev distribucijskih sistemov;

39. poziva Komisijo, naj predlaga instrument financiranja, podoben tistemu, ki temelji na prihodkih od tržnih shem za zmanjševanje emisij, da bi države članice lahko podprle decentralizirane in inovativne projekte omrežij z jasno dodano vrednostjo EU, vključno z manjšimi projekti, pri čemer naj zagotovi, da ga bodo države članice v te namene učinkovito uporabljale;

40. poudarja, da so poleg mehanizmov javnega financiranja potrebni tudi regulativni okviri za privabljanje zasebnih naložb in zagotavljanje omrežnin, ki odražajo stroške;

41. je prepričan, da bodo predhodne in v prihodnost usmerjene naložbe pomagale odpraviti ozka grla omrežij in preprečiti omejitve; poudarja, da uredba o zasnovi trga električne energije določa regulativne elemente za predhodne naložbe, vendar ne določa harmonizirane opredelitve in izvajanja po celotni Uniji; poziva države članice, naj hitro izvedejo omenjene določbe iz uredbe o zasnovi trga električne energije in odpravijo nacionalne pravne ovire, nacionalne regulativne organe poziva, naj odpravijo ovire pri regulativnih spodbudah in odvračilne dejavnike, Komisijo pa, naj nemudoma zagotovi smernice glede odobritve predhodnih naložb, kot so bile napovedane v njenem Akcijskem načrtu za omrežja[1]; meni, da bi bila koristna nadaljnja harmonizacija na tem področju; poziva k pripravi podrobnih analiz stroškov in koristi ter k načrtovanju na podlagi scenarijev, da bi se ocenila verjetnost prihodnje uporabe, ter priporoča dvostopenjski postopek odobritve za projekte z višjo stopnjo tveganja, tako da se najprej odobri manjši proračun za

---

[1] Sporočilo Komisije z dne 28. novembra 2023 z naslovom Omrežja, manjkajoči člen: akcijski načrt EU za omrežja (COM(2023)0757).

študije ali načrtovanje, nato pa se odobrijo dražji ukrepi, da bi se zmanjšalo tveganje nasedlih naložb;

42. priznava, da je naložbe v omrežje iz kapitalskih trgov mogoče spodbuditi z vzpostavitvijo tržno usmerjenih pogojev, kot so ustrezne stopnje donosa in trden regulativen okvir; poudarja, da bi morale EU in države članice spodbujati zasebne naložbe z zagotovitvijo orodij za zmanjševanje tveganja ali jamstev države članice; poziva Komisijo in Evropsko investicijsko banko, naj še naprej krepita pobude ter orodja za financiranje in zmanjševanje tveganja, kot so posredna osebna jamstva, da bi podprli dodatno širitev in posodobitev omrežja za prenos električne energije po dostopnih cenah za operaterje sistemov; poudarja, da je zaradi kritičnosti infrastrukture pomembno zagotoviti, da se omrežje EU za prenos električne energije financira le z javnim in zasebnim kapitalom, ki pripada akterjem iz EU ali predhodno preverjenim vlagateljem iz tretjih držav, in je torej v lasti tega kapitala;

43. poudarja, da bi morale odločitve o naložbah sicer temeljiti na učinkovitosti, vključno z energijsko in stroškovno učinkovitostjo, vendar se naložbe ne bi smele osredotočati le na naložbe v osnovna sredstva, in da bi morali razmisliti tudi o naložbah za optimizacijo, obnovo in posodobitev obstoječe infrastrukture; zato pozdravlja člen 18 uredbe o zasnovi trga električne energije, v katerem se poziva, naj se s tarifnimi metodologijami enako upoštevajo naložbe v osnovna sredstva in odhodki iz poslovanja, operaterjem pa zagotovi plačilo za povečanje učinkovitosti pri delovanju in razvoju njihovih omrežij, vključno z energijsko učinkovitostjo, prožnostjo in digitalizacijo; poziva Komisijo in države članice, naj njene določbe izvajajo v celoti in se osredotočijo na zagotavljanje pravičnega in pravočasnega nadomestila operaterjem sistemov za njihove stroške;

44. ugotavlja, da bi elektrifikacija gospodarstva EU, kjer je to tehnično in ekonomsko izvedljivo, prispevala k znižanju omrežnih tarif, saj bi stroške porazdelila na širši krog uporabnikov; zato poudarja, da je treba zagotoviti, da bo razvoj prihodnjega omrežja v celoti usklajen z napovedmi povpraševanja, ki temeljijo na povečanju ravni elektrifikacije; izraža zaskrbljenost, ker strokovnjaki napovedujejo, da se bodo omrežnine do leta 2050 povečale za od 50 % do 100 %[1]; zato poudarja, da so potrebni instrumenti in spodbude, ki bi omrežne operaterje podpirali pri učinkovitem upravljanju razpoložljive zmogljivosti omrežja, med drugim z nabavo storitev za zagotavljanje prožnosti, da bi se zmanjšale takojšnje potrebe po naložbah v omrežja; poudarja, da prožni sporazumi o priključitvi, prožne omrežnine in lokalni trgi prožnosti prispevajo k učinkovitosti

---

1 Poročilo ACER o spremljanju 2024, Electricity Infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system (Razvoj infrastrukture za prenos električne energije v podporo konkurenčnemu in trajnostnemu energetskemu sistemu), op. cit.

omrežja; poziva nacionalne regulativne organe, naj spodbujajo te prožne omrežnine, ki potrošnikom omogočajo enostavno odzivanje na cenovne signale, obenem pa ranljiva gospodinjstva in podjetja varujejo pred najvišjimi cenami; poziva Komisijo in države članice, naj aktivno obravnavajo ozka grla na področju omrežnin, priključnin in predpisov, da bi omogočili naložbe v čezmejna omrežja in hibridna odobalna omrežja;

45. poziva države članice, naj izvajajo ustrezen pravni okvir EU za sprostitev prožnosti na strani odjema, in sicer s pospeševanjem uvajanja pametnih števcev, omogočanjem dostopa do podatkov iz vseh merilnih naprav ter zagotavljanjem učinkovitih cenovnih signalov, da bodo lahko industrija in gospodinjstva optimizirali svojo porabo in zmanjšali svoje račune za električno energijo ter hkrati prispevali k zmanjšanju stroškov obratovanja in dodatnih naložb v omrežje;

46. poudarja, da je treba zmanjšanje omrežnin in nekaterih dajatev, s katerim bi se lahko zmanjšale visoke cene električne energije, kot je predlagano v akcijskem načrtu za cenovno dostopno energijo, dopolniti z načrtom za nadomestitev virov sredstev, potrebnih za naložbe v omrežja, s sredstvi iz alternativnih virov, da bi preprečili nezadostno vlaganje v omrežja v prihodnosti;

47. poudarja, da je pomembno čim bolj zmanjšati dodatne stroške na računih odjemalcev, ki izhajajo iz naložb, potrebnih za posodobitev in širitev omrežja, ki sta potrebni za doseganje podnebnih ciljev in ciljev konkurenčnosti EU; poziva Komisijo, naj sodeluje z državami članicami pri pripravi usklajenega sklopa najboljše prakse za naložbe in pravično sestavo omrežnin z močnim poudarkom na povečanju preglednosti in izključitvi dajatev, ki niso povezane z energijo, iz omrežnin;

48. poudarja, da sta prenosna infrastruktura in razpoložljivost zmogljivosti med območji ključni za integriran trg in izmenjavo energije iz obnovljivih virov z nizkimi mejnimi stroški ob spoštovanju varnosti sistema; ugotavlja, da uredba o zasnovi trga električne energije določa minimalni 70-odstotni cilj razpoložljivih zmogljivosti za trgovanje med območji do leta 2025, vendar so države članice še daleč od njegove uresničitve; zato poziva države članice in njihove operaterje prenosnih sistemov, naj pospešijo prizadevanja za povečanje priložnosti za trgovanje med območji, da bi se zagotovili učinkovit notranji trg električne energije, ustrezne naložbene odločitve in vključevanje energije iz obnovljivih virov; obžaluje, da je doseganje tega cilja pogosto povzročilo nastanek stroškov prerazporejanja; ugotavlja, da so obstoječi mehanizmi za delitev stroškov, kot so čezmejna dodelitev stroškov (CBCA), nadomestila med operaterji prenosnih sistemov (OPS) in delitev stroškov prerazporejanja, omejeni in jih je težko izvajati, kar ne spodbuja čezmejnih naložb, na primer v odobalna omrežja; poziva Komisijo, naj

celovito pregleda in izboljša te mehanizme, da se bodo v njih upoštevale skupne koristi infrastrukture in obravnavala raznolikost pretokov električne energije, na notranji ali čezmejni ravni, vključno z mehanizem za pravično in uravnoteženo delitev stroškov in koristi za čezmejne infrastrukturne projekte, ki temelji na objektivnih merilih;

49. je seznanjen s poročilom ENTSO-E iz aprila 2025 o morebitnih alternativnih konfiguracijah trgovalnih območij na podlagi simulacij določanja mejnih cen za lokacijo, ki jih zagotovijo operaterji prenosnih sistemov;

Tehnologije za izboljšanje omrežja, digitalizacija in inovativne rešitve

50. poudarja, da lahko tehnologije za izboljšanje omrežja, digitalne rešitve, pomožne storitve in tehnologije upravljanja podatkov ter energijsko pametne naprave, ki pogosto uporabljajo umetno inteligenco, znatno povečajo učinkovitost obstoječih zmogljivosti omrežij ter povečajo uporabo obstoječih sredstev, s čimer se zmanjša potreba po novi infrastrukturi, na primer z zagotavljanjem informacij o pretoku energije v realnem času; zato vztraja, da je treba preučiti te tehnologije in inovativne rešitve; poziva nacionalne regulativne organe, naj operaterje prenosnih sistemov in operaterje distribucijskih sistemov spodbujajo k temu, da bi se bolj zanašali na te tehnologije, in sicer s tehtanjem stroškov in koristi njihove uporabe v primerjavi s širitvijo omrežja ter z uporabo sistemov nadomestil, ki temeljijo na koristih in ne stroških, ter naj operaterje prenosnih sistemov in operaterje distribucijskih sistemov ocenjujejo glede na uvajanje teh tehnologij; poziva Komisijo, naj pri ocenjevanju projektov, ki se potegujejo za sredstva EU, še naprej spodbuja te inovativne tehnologije;

51. pozdravlja delo, ki sta ga doslej opravila mreža ENTSO-E in telo EU ODS pri razvoju zbirke Technopedia OPS/ODS[1], in poziva Komisijo, naj določi, da se mora zbirka Technopedia dvakrat letno posodablja, da bo natančno odražala ravni tehnološke pripravljenosti vključenih tehnologij;

52. poziva Komisijo in države članice, naj še naprej omogočajo in krepijo digitalizacijo evropskega elektroenergetskega sistema, kar bo omogočilo optimizacijo delovanja elektroenergetskega sistema in zmanjšalo pritisk na dobavno verigo; poudarja, da sta za načrtovanje in optimizacijo omrežja bistveni izmenjava in interoperabilnost podatkov; spodbuja države članice, nacionalne regulativne organe,

---

[1] Telo EU ODS, Implementation of Action 7 in the EU Action Plan for Grids: DSO/TSO Technopedia, ENTSO-E & DSO Entity (Izvajanje ukrepa 7 iz Akcijskega načrta EU za omrežja: zbirka Technopedia ODS/OPS, ENTSO-EU in telo ODS), 18. december 2024.

telo EU ODS in agencijo ACER, naj nadaljujejo in pospešijo delo v zvezi s sistemom spremljanja, ki temelji na kazalnikih za merjenje uspešnosti pametnih omrežij (kazalniki pametnih omrežij), kot je določeno v direktivi o električni energiji;

53. poudarja, da je treba nujno povečati varnost kritične elektroenergetske infrastrukture, vključno z interkonektorji in podmorskimi kabli, ki so izpostavljeni tveganju sabotaže, ter povečati odpornost na ekstremne vremenske pojave, podnebne spremembe ter fizične in digitalne napade; poudarja, da je treba okrepiti sodelovanje na nacionalni in regionalni ravni ter na ravni EU;

54. poudarja vse večje tveganje usklajenih kibernetskih napadov na celotno elektroenergetsko omrežje EU; opozarja na pomen hitrega izvajanja kodeksa kibernetske varnosti in drugih povezanih omrežnih kodeksov ter s tem povezane zakonodaje, kot sta direktiva NIS 2[1] in akt o kibernetski varnosti[2], ter spodbuja Komisijo, naj v prihodnjih zakonodajnih pregledih popravi status fizične omrežne opreme, vključno z omrežno opremo, ki jo je mogoče daljinsko upravljati, kot so razsmerniki, ki trenutno ne dosega dovolj visokega standarda kibernetske varnosti, zlasti v primerih, ko mora proizvajalec pod jurisdikcijo države, ki ni članica EU, organom te države, ki ni članica EU, sporočati informacije o ranljivostih programske ali strojne opreme; poziva k okrepljenemu sodelovanju na ravni EU med vsemi stranmi za krepitev pripravljenosti in odpornosti; meni, da bi morali nacionalni regulativni organi priznati stroške, ki jih imajo operaterji pri sprejemanju ukrepov kibernetske varnosti in odpornosti, in ponuditi spodbude za naložbe za povečanje odpornosti energetske infrastrukture proti kibernetskim, fizičnim in hibridnim grožnjam, vključno z ukrepi za prilagajanje podnebnim spremembam;

55. poudarja, da je treba okrepiti zaščito obstoječe in prihodnje kritične podmorske in kopenske energetske infrastrukture; meni, da bi morala imeti EU večjo vlogo pri preprečevanju incidentov, ki ogrožajo to infrastrukturo, spodbujanju nadzora in obnovi poškodovane infrastrukture z uporabo najsodobnejših tehnologij; poziva Komisijo in države članice, naj poiščejo rešitve za povečanje

---

1 Direktiva (EU) 2022/2555 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2022 o ukrepih za visoko skupno raven kibernetske varnosti v Uniji, spremembi Uredbe (EU) št. 910/2014 in Direktive (EU) 2018/1972 ter razveljavitvi Direktive (EU) 2016/1148 (direktiva NIS 2) (UL L 333, 27.12.2022, str. 80, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj).

2 Uredba (EU) 2019/881 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o Agenciji Evropske unije za kibernetsko varnost (ENISA) in o certificiranju informacijske in komunikacijske tehnologije na področju kibernetske varnosti ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 526/2013 (Akt o kibernetski varnosti) (UL L 151, 7.6.2019, str. 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/881/oj).

zaščite in odpornosti kritične infrastrukture, vključno z rešitvami za financiranje teh ukrepov in tehnologij;

56. priznava, da so novi projekti visokonapetostnega omrežja za prenos električne energije večnamenska in stroškovno učinkovita priložnost za vključitev dodatnih varnostnih ukrepov (npr. senzorjev, sonarjev itd.) in okoljskih rešitev (npr. usmerjevalniki ptic, javljalniki požara, naravni koridorji itd.), če bodo načrtovani celovito; poziva Komisijo, naj pripravi smernice za nacionalne regulativne organe, da se zagotovi, da se začetno načrtovanje omrežij izvaja in financira ob upoštevanju teh elementov;

57. poziva Komisijo, operaterje prenosnih sistemov in operaterje distribucijskih sistemov, naj razvijejo skupni evropski energijski podatkovni prostor v lasti EU na podlagi tehničnega strokovnega znanja in prakse z uporabo razpoložljivih podatkov[1] ter skupnega niza pravil, ki zagotavljajo varno, pregledno prenosljivost in interoperabilnost podatkov o energiji, v katerem bo mogoče usklajene podatke varno upravljati, izmenjevati in hraniti v EU; poudarja, da bi moral ta skupni evropski energijski podatkovni prostor olajšati združevanje in izmenjavo podatkov prek ustreznih struktur upravljanja in storitev izmenjave podatkov ter podpirati kritične energetske dejavnosti, vključno s prenosom in distribucijo; poudarja, da morajo imeti evropski operaterji distribucijskih sistemov, operaterji prenosnih sistemov in drugi predhodno preverjeni akterji v omrežju za prenos električne energije možnost, da varno in pametno upravljajo omrežje ter optimizirajo njegovo uporabo z vključevanjem prožnosti in inovativnih tehnologij, v skladu s ključnimi načeli interoperabilnosti, zaupanja, vrednosti podatkov in upravljanja; ugotavlja, da je treba pri ureditvah za izmenjavo podatkov upoštevati tudi interakcije s stranmi, ki niso članice EU;

58. priznava potencial prožnosti kot potrebnega orodja za optimizacijo delovanja sistema, ohranjanje stabilnosti sistema in opolnomočenje potrošnikov, tako da jih spodbuja, da spremenijo svoje potrošniške vzorce; poudarja, da je treba izvajati ustrezne ukrepe za zagotavljanje učinkovitih cenovnih signalov, ki spodbujajo prožnost, tudi pri vseh končnih odjemalcih, in poskrbeti, da vsi viri prispevajo k varnosti sistema, tudi s pospeševanjem uvajanja pametnih števcev, pametnimi energijsko učinkovitimi stavbami in omogočanjem dostopa do podatkov iz vseh merilnih naprav; poziva nacionalne regulativne organe, naj priznajo inovacije na področju prožnosti in

---

[1] Evropska komisija: Generalni direktorat za energijo, Fraunhofer Institute for Systems and Innovation Research ISI, Guidehouse, McKinsey & Company, TNO, Trinomics, Univerza v Utrechtu, Berkhout, V., Villeviere, C., Bergsträßer, J., Klobasa, M., Regeczi, D., Dognini, A., Singh, M., Stornebrink, M., Hülsewig, T., Seigeot, V., Lenzmann, F.Breitschopf, B., *Common European Energy Data Space*, Urad za publikacije Evropske unije, 2023.

pilotne projekte v sistemu, če nimajo negativnega vpliva na splošno ravnovesje in stabilnost omrežja, da bi še naprej spodbujali inovacije;

59. poziva nacionalne regulativne organe, naj tesno sodelujejo z operaterji prenosnih sistemov in operaterji distribucijskih sistemov, da bi ocenili potencial prožnosti ter potrebe nacionalnih sistemov v sedanjem in prihodnjem načrtovanju, pri čemer naj upoštevajo prisotnost industrije, velikih odjemalcev, velikih proizvajalcev in skladišč; predvsem poudarja ključno vlogo, ki jo lahko imajo skladiščna sredstva, vključno z dolgotrajnim shranjevanjem električne energije, ki lahko zagotovi do 100 ur električne energije, pri zagotavljanju storitev upravljanja prezasedenosti omrežja; ugotavlja, da vlagatelji v skladiščna sredstva, potrebna za zagotavljanje teh bistvenih sistemskih storitev, potrebujejo stabilne in dolgoročne prihodkovne modele, podobno kot so programi podpore uspešno zagotavljali prihodke za sredstva za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov;

Dobavna veriga, surovine in potreba po spretnostih

60. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da rast povpraševanja po tehnologijah omrežja po vsem svetu povzroča pritisk na dobavne verige in razpoložljivost kablov, transformatorjev, sestavnih delov in kritičnih tehnologij; opozarja na ugotovitve iz poročila Mednarodne agencije za energijo iz februarja 2025 z naslovom Building the Future Transmission Grid (Izgradnja prihodnjega prenosnega omrežja)[1], da dobavni rok za kable zdaj traja dve do tri leta, za zagotovitev velikih energetskih transformatorjev pa do štiri leta, ter da so se povprečni dobavni roki za kable in velike energetske transformatorje od leta 2021 skoraj podvojili;

61. izraža zaskrbljenost zaradi dolgih dobavnih rokov za številne sestavne dele tehnologije omrežja in je še naprej odločen, da bo ohranil vodilno vlogo evropske tehnologije na področju tehnologije omrežja, pri čemer poudarja, da so potrebne inovacije za razvoj, prikaz in razširitev evropskih visokozmogljivih tehnologij omrežja in inovativnih tehnologij za izboljšanje omrežja;

62. poudarja, da so ključne in strateške surovine bistvene za infrastrukturo omrežja, saj se bo povpraševanje po aluminiju in bakru

---

[1] Mednarodna agencija za energijo, Building the Future Transmission Grid – Strategies to navigate supply chain challenges (Izgradnja prihodnjega prenosnega omrežja), februar 2025, https://iea.blob.core.windows.net/assets/a688d0f5-a100-447f-91a1-50b7b0d8eaa1/BuildingtheFutureTransmissionGrid.pdf.

do leta 2050 povečalo za 33 % oziroma 35 %[1]; je seznanjen s sklepom Komisije, ki nekatere projekte na področju kritičnih surovin priznava kot strateške projekte v skladu z aktom o kritičnih surovinah[2], da bi zagotovili dostop do teh ključnih materialov in diverzificirali vire oskrbe; poziva Komisijo in države članice, naj povečajo obseg recikliranja in naj v ta namen podprejo strateška partnerstva in trgovinske sporazume;

63. poudarja, da je treba izboljšati dobavne verige za omrežja, da bi povečali oskrbo s tehnologijami omrežja po dostopnih cenah, s čimer bi se zmanjšali stroški, ki jih krijejo odjemalci z omrežnino; poziva k strateškemu pristopu pri nabavi tehnologij, sestavnih delov ali kritičnih materialov na področju energije, povezanih z omrežji, da bi se preprečila odvisnost od posameznih dobaviteljev zunaj EU;

64. meni, da je za odpravo ozkega grla zmogljivosti dobavne verige potrebno celovito, usklajeno in dolgoročno načrtovanje omrežja v celotnem evropskem energetskem sistemu, ki bo proizvajalcem z zagotavljanjem bistvene preglednosti in predvidljivosti omogočilo, da ustrezno načrtujejo povečanje proizvodnih zmogljivosti; meni, da mora biti tako načrtovanje zanesljivo in da je z njim treba omogočiti nove poslovne modele, kot so dolgoročni okvirni sporazumi in pogodbe o rezervaciji zmogljivosti;

65. poziva k čim večji standardizaciji ključne opreme omrežja za prenos električne energije, kolikor je to tehnično mogoče, na podlagi skupne tehnične ocene Komisije, operaterjev prenosnih sistemov in operaterjev distribucijskih sistemov ter industrije na vseh ravneh napetosti, da bi se povečala proizvodnja, znižale cene, skrajšali dobavni roki ter spodbudila interoperabilnost sistemov;

66. poudarja, da je treba nujno obravnavati pomanjkanje delovne sile v sektorju energije; ugotavlja, da je Komisija napovedala, da se bo delovna sila na področju energije morala bistveno povečati, da bi se lahko uvedla energija iz obnovljivih virov, nadgradila in razširila omrežja ter razvile tehnologije za energijsko učinkovitost, tehnologije omrežja in druge ustrezne tehnologije; obžaluje, da v 15

---

[1] Katoliška univerza v Leuvnu, Eurometaux, Study quantifies metal supplies needed to reach EU's climate neutrality goal (Študija količinsko opredeljuje zaloge kovin, potrebne za dosego cilja podnebne nevtralnosti), 25. april 2022, https://www.eurometaux.eu/media/hxdhepyp/press-release-study-quantifies-metal-supplies-needed-to-reach-eu-s-climate-neutrality-goal.pdf.

[2] Uredba (EU) 2024/1252 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. aprila 2024 o vzpostavitvi okvira za zagotavljanje zanesljive in trajnostne oskrbe s kritičnimi surovinami ter spremembi uredb (EU) št. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 in (EU) 2019/1020 (UL L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj).

državah članicah primanjkuje elektromehanikov, zaradi česar so se povečale potrebe operaterjev distribucijskih sistemov in upravljavcev prenosnih omrežij po osebju; poudarja, da je treba delovno silo na področju energije povečati za 50 % do leta 2030, da bi podprli uvajanje obnovljivih virov energije[1], širitev omrežja in energijsko učinkovitost, do leta 2050 pa bo po ocenah potrebnih dva milijona dodatnih delovnih mest na področju distribucije električne energije; poziva k pobudam za usposabljanje, izpopolnjevanje in preusposabljanje, pri čemer daje prednost spretnostim, povezanim z omrežjem, da bi se odpravile vrzeli v spretnostih; pozdravlja partnerstva med univerzami in podjetji ter ciljno usmerjene akademije EU za spretnosti v strateških sektorjih, vključno z omrežji; spodbuja operaterje prenosnih sistemov in operaterje distribucijskih sistemov, naj diverzificirajo svojo delovno silo, tudi s povečanjem udeležbe žensk;

67. ponovno poudarja, da bi morale države članice in EU sodelovati pri prilagajanju programov ustreznih spretnosti ter razvijanju najboljših praks, da bi izpolnile naraščajoče povpraševanje po spretnostih na vseh ravneh izobraževanja, z velikim poudarkom na spodbujanju uravnotežene zastopanosti spolov v tem sektorju;

68. poudarja ključno vlogo malih in srednjih podjetij ter podjetij EU pri oskrbi tehnološkega sektorja za omrežje električne energije; poudarja, da je treba omogočiti cenovno dostopno elektrifikacijo z omejitvijo stroškov, povezanih z dobavno verigo, in zagotavljanjem usposobljene delovne sile;

Na morju

69. priznava, da je razvoj odobalnih omrežij strateško pomemben pri uresničevanju ciljev EU za energetsko avtonomijo, glede povečane rabe obnovljivih virov energije, odpornega in stroškovno učinkovitega elektroenergetskega sistem ter podnebne nevtralnosti do leta 2050; poudarja, da je pomembno izkoristiti celoten potencial petih morskih bazenov Evrope za odobalno proizvodnjo energije; poudarja, da je še zlasti pomembno Severno morje (ki pokriva geografsko območje Severnega morja, vključno z Irskim in Keltskim morjem), ki ponuja ugodne pogoje in največji potencial, v okviru sodelovanja na področju energije v Severnem morju (NSEC) pa je dogovorjen cilj 300 GW nameščene zmogljivosti za odobalno proizvodnjo do leta 2050; pozdravlja napredek v zvezi s tem; poudarja, da je treba razviti zazankano priobalno omrežje, vključno s hibridnimi interkonektorji, zlasti v Severnem morju, da bi v celoti izkoristili potencial za odobalno proizvodnjo in izboljšali integracijo trga električne energije; poziva Komisijo in države članice, naj okrepijo regionalno sodelovanje na področju načrtovanja omrežij in

---

[1] Sporočilo Komisije z dne 5. marca 2025 z naslovom Unija spretnosti (COM(2025)0090).

energetskega sodelovanja v vseh morskih bazenih s sosednjimi državami EU, predvsem z Združenim kraljestvom in Norveško, zlasti pri razvoju vetrne energije na morju ter načrtovanju in proizvodnji omrežij za prenos električne energije;

70. poudarja, da je potreben stabilen in predvidljiv regulativni okvir za čim bolj optimalne trgovinske ureditve, ki bi zagotavljal potrebno zaupanje vlagateljem za podporo projektom razvoja in medsebojnega povezovanja odobalnih omrežij in odobalnih vetrnih elektrarn ter učinkovitost trga in učinkovite čezmejne tokove, tudi s tretjimi državami; poudarja, da je treba okrepiti nacionalna omrežja, kjer je to potrebno, da se čim bolj povečajo koristi odobalne energije; priznava, da bo kombinacija prenosa odobalne energije s proizvodnimi sredstvi (hibridni odobalni projekti) neločljiv del učinkovitega omrežnega sistema, saj prinaša številne prednosti za evropski energetski sistem, še vedno pa nima pravega regulativnega okvira, ki bi spodbujal potrebne naložbe;

Sodelovanje s tretjimi državami

71. poziva države članice, naj okrepijo sodelovanje in usklajevanje s podobno mislečimi tretjimi državami, kot sta Norveška in Združeno kraljestvo; ponovno opozarja, da je razvoj infrastrukture električne energije, s katero bi se izkoristile možnosti, ki jih ponuja odobalna vetrna energija, skupna prednostna naloga tako EU kot Združenega kraljestva;

72. poudarja, da je potreben pragmatičen in sodelovalen pristop k trgovanju z električno energijo med EU in Združenim kraljestvom; poziva Komisijo, naj tesno sodeluje z upravnimi organi Združenega kraljestva, da bi se dogovorili za vzajemno koristno trgovinsko ureditev, ki bo okrepila zanesljivost oskrbe in obema državama omogočila, da ustvarita podnebno nevtralno gospodarstvo; hkrati meni, da je učinkovitost trgovinskih ureditev mogoče še izboljšati; poziva Komisijo, naj o tej temi konstruktivno razpravlja z ustreznimi organi iz Združenega kraljestva;

Najbolj oddaljene regije

73. poudarja edinstvene izzive, s katerimi se spoprijemajo najbolj oddaljene regije in druga območja EU, ki niso priključena na evropsko omrežje za prenos električne energije; izpostavlja njihovo odvisnost od uvoza ter veliko ranljivost za izpade električne energije in ekstremne podnebne nevarnosti; ugotavlja, da je pomembno razviti odporne in avtonomne energetske sisteme z razvojem lokalnih omrežij in proizvodnjo čistejše energije; poziva Komisijo, naj posebne potrebe teh regij upošteva v evropskem svežnju za omrežja ter predlaga dodatno finančno podporo, da bi izboljšali avtonomnost njihovih energetskih sistemov in bi obravnavali njihovo medsebojno nepovezanost in pomanjkanje širših koristi priključitve na omrežja;

°

° °

74. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.